

תוכן העניינים

18	במקום מבוא
36	בית משרד החקלאות, חוות גילת, "הגרעין הנובט מן הקרקע"
54	מרכז מבקרים - באר אברהם, באר שבע, "לך לך"
76	בית יד שרה, באר שבע, "השבר והבשורה"
86	בית הכנסת בבית הספר לקצינים, מצפה רמון, "הסנה הבוער"
104	תחנת רכבת וולפסון, חולון, "רוצה להיות מטוס"
124	תחנת רכבת להבים-רהט, "להבים במדבר"
140	תחנת רכבת מרכז, באר שבע, "הבאר, העץ והגשר"
154	בית מחלקת עבודות ציבוריות ומ.ע.צ., באר שבע, "הכף שלפני המחנה"
170	בית ספר אלזהרה, לוד, "על מרבד הפרחים"
170	בית ספר מקיף עומר, "מסביב לחצר"
194	אולס ספורט מקיף עומר, "הכנף"
206	בית תרבות עומר, "כשהחזית מנגנת"
216	מרכז קהילתי רמות ספורטיב, באר שבע, "כל העולם בימה"
220	מרכז תרבות, נוער וספורט בשכונת יא, באר שבע, "על פירוק והרכבה"
240	מרכז יום לקשיש ומעון יום, מיתר, "האינסוף"

מרכז מבקרים באר אברהם - כנף האוהל העזרת

האדריכל כמייצר מקום ומספר סיפור

המהנדס מחנך קונסטרקציה, הבנאי בונה ומממש תוכנית. שינוי
ממוקדים בעיצור בממד הפיזי, ממשותח וקיימותו הביזית של מבעלם
הן בעבורם מבחן התוצאה המודד ונבחן את הצלחתם. האדריכל
מתמקד בדבר נוסף: הוא נדרש לייצר מקום. מהו אותו דבר המעשה
הנדרש במרחב למקום?

מבנה יגור לסיק בהצלחה פונקציה מיוקלית כמו מחסה לאדם מגשם ומרוח, אלא שהצלחה בממד זה, עם כל השינויים, עדיין יכולה להיות רחוקה מיצירתו של מקום. מה נדרש, אם כן, על מנת לעשות אתר או מבנה למנוח?

על אברהם בדרבו אל מקום העקידה נאמר: "ביום ה'קלילי" נישא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַמָּקוֹם מִרְחֹק" ובראשית כב, ד. לא ידוע לנו ולא נוכל לדעת מה ראה אברהם בשעה זו שהביר שאין זה סתם עוד הר בדרבו, אלא "הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָמַר לוֹ הַקְּלָלִים". אולם מרגע שנבחר המקום ונערך בו מעמד הרואי מבונן, גם עבורנו המקום נעוון במשמעות. מעניין ורואי לתת את הדעת על כך שהר סיני, שבו ניתנה תורה בהתגלות אלוהית חסרת תקדים, מעולם לא הוזכר במקום אלא כהר. אכן בשני האחרים התרחש אירוע מבונן. אולם מה שמיוחד בתקידם של אברהם יוצאם בקביעת דבר הזה בתור "המקום". זוהי כפועלם והתנהלותם ברגע של התמסרות נעלה, שקבעה את האתר כ"מקום", גם בעבורם וגם בעבור הדורות הבאים אחריהם. כאשר הגיע לשם יעקב בבורחו מכני עשה, גם בבלי דעת, והא נגע בנקודה במרחב שהפכה זה כבר, במעשה אבותיו, למקום, ככתוב: "וַיָּבֶעַר בַּמָּקוֹם יוֹנָתָן וְשֵׁם נִי בְּאֵל הַקָּלָשׁ" ובראשית כח, יא. ובבזר תחת רועם חלום הירלה הבירי: "מָה יוֹלָא הַמָּקוֹם הַזֶּה. אֵין זֶה בִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים, זֶה שְׁעַר הַקָּלָשׁ" ובראשית כח, יז. מתוך יצירי התיבור המיוחד והמתקדם במקום זה בין "אבני המקום" לבין "שער אלוהים" קבע יעקב, כי זה "בית אלוהים".

לדבר הזה נדרש האדריכל לכוון בשאיפתו לכוון מקום: ליצירת נקודת מבט
בין ישויות מוגנות כביכול: בין איץ לשמים, בין חומר לרוח, בין חומר לצורה,
בין אור וצל, בין המרחב הריק לבין המרחב המלא, בין מדבר לבין ציביליזציה,
בין ים ליבשה, בין אור לחושך, בין קודש לחול. 'הספמס' שמים ליתיה ונקאץ
נקו לקני אנס' ותורלים קטו, אבל אדריכל שואף לכוון בפעולתו ליצירת
נקודת מבט וחיבור. ביטוי למאמץ זה מצוי בשכע ביצירות האדריכלית של
גלי ארמון.

”בְּאִשִּׁית בָּאָא אֶתְלִים אֶת הַשְּׂמִים נֶאֱתָן הַלֵּבֶן”, מִכְרֵשׁ אִוֵּר הַחַיִּים, זֶמֶן הַדְּבָר דּוֹמֵה, לְמִי שֶׁרָצָה לִבְנוֹת מַלְטְרִין וְקוֹדֵם מִכָּן אֲבָנִים וְעִצִּים וְעַפֵּר לְמוֹרֵכִי הַגִּבְיִין, בְּמִשְׁלֵלֹם וְאַחֵר כִּי יִבְנֶה בֵּית, כֵּן הַבּוֹרָא בּוֹדֵךְ הוּא, בְּרָא כָל צוּרֵי הָעוֹלָם שֶׁיִּסְבְּרוּ אֶחָד וְהָיִינוּ הַכּוֹל גִּדְּשׁ בְּעֶרְבּוּכָהּ וְאַחֵר כִּי תִתְחַיֵּל לְסוֹד. וְתִמְצָא שֶׁבִּשְׁעָרָה לְבֹרָא הַשְּׂמִים אִמֵּר יֵדוּ רִקְעֵי בִתּוֹן הַמַּיִם, מִירוֹשׁ: בְּעַל זֶה מִקּוֹם, אֲבָל וְהָא כְּכֹן בְּרָא בְּמִאֲמַר רִאשׁוֹן.

למדים כי המקום נוצר באופן המתחיש שבדמם פועל האודיכל וביצירה ייחודית השואבת תוקפת שיווי המשקל, כזו הקובעת לכל פרויקט באופן ייחודי סדר ורגעון למיקום רכיבי חומר למקום המיוחד הראוי להם.

זהו הדבר הקובע גם כיצד סדרת אירועים והפכת על ידי מספר ליצירה פואטית. ההבדל בין סיפור מחולל השראה לבין סיפור חסר השראה תלוי פעמים רבות בסדר שבו נחר המספר להעמיד יצירתו. בהיבט זה, הספר שלכמעט לא רק עוסק בייצוג סדרת הישגים אדריכליים כרי עמלו של האדריכל אלי ארמון, אלא אף ניחן באמירה סדורה במבט רטרוספקטיבי על מפעלו, נמאמץ לספר סיפור מתבונן על אודות מעשה היצירה. בכך נוצרה יצירה חדשה, שעוצבה על ידי בחירת זוויות הצילום, עריכת סדר הצילומים וכתיבת מילים הגשורות כולן יחד למגנית בניין ויצירה התבוננותו השירית וההגותית של האדריכל ארמון יוצקת ממד נוסף למפעליו האדריכליים שיצרו במרחבי ארצנו מרקם של נקודות השראה, שהפכו זה כבר למקום.

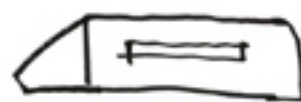
כחלומותי לא חלמתי שאהיה אדריכל.
 חשיתי שאהיה שופט, שוטט או איש צבא.
 חשיתי להנהיל חק, סדר, צדק, ישר,
 דרך נכונה ואמת.
 היום אני אדריכל.
 מקדם אותו דבר,
 עושה סדר בעולם הצורות,
 החקוק, התקן והרציון.
 שוקל, מרכיב את כלם יחד,
 מביע אותם בתלת ספר, קאנון,
 ועושה צדק עם כלם.

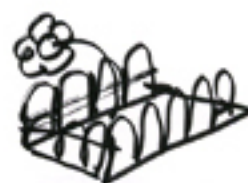
חוק, סדר, צדק, ישר, דרך נכונה ואמת.
 אבא שלי, משה ארמון ז"ל

בית משרד החקלאות, חוות גילת

תחנת רכבת וולפסון, תל אביב

בית ספר אלזהרה, לוד

מרכז קהילתי רמות שפורטיב, באר שבע

מרכז מבקרים - באר אברהם, באר שבע

תחנת רכבת להבים-רהט

בית ספר מקיף עומר

מרכז תרבות, נער ושפורט בשכונת יא, באר שבע

בית יד שרה, באר שבע

תחנת רכבת מרכז, באר שבע

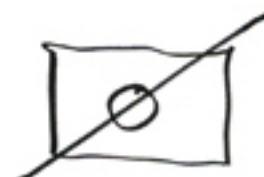
אולם שפורט מקיף עומר

מרכז יום לקשיש ומעון יום, מיתר

בית הכנסת בבית הספר לקצינים, מצפה רמון בית מחלוקת עבודות ציבוריות ומעצב, באר שבע

בית תרבות עומר

אשקלון, "עיר הירוק", 2020

במקום מבווא

קל אֹת טַעוּנָה,
טוֹמָנֶת בְּחֻבָּה עוֹלָם וּמְלוּאָה,
אֹת וְסִיקָן,
מִקּוֹד הַשְׂרָאָה, מְבוּעַ,
כִּי הָעוֹלָם גִּבְרָא בְּאוֹתִיּוֹת.

בְּחֻרְמִי לְהַכִּיעַ אֶת בְּנֵי
בְּאוֹתִיּוֹת תְּחִלָּה,
וְאֵן לְמַת לְבָנֵן לְנִבְעַ מְתוֹכֵן
בְּטַעֲנֵן הַמְתַּגְבֵּר.

אוֹתִיּוֹת לְשִׁירָה,
כְּמוֹ לְבָנִים לְבָנֵן.
מִשְׁנִיָּהֶם בּוֹנִים בָּתִּים,
הָאֶחָד לְסֶפֶר,
הָאֲחֵר לְעִיר,
וְכָךְ אֲנִי בּוֹחֵר לְמַכְנֵן אֶת בְּנֵי
בְּסֻפּוּרִים.

וְאֵלֹו גָּבִים בְּסֻפְרָיָה הַעִירוֹנִית
בְּשִׁהְרָחוּבוֹת מִשְׁמָשִׁים לָהֶם טָרְפִּים.

אליעזר ארמון

בין אדריכלות למעביאות

לקה אוקרים אדריכל הנצחון
ולא סקנדס הנצחון
שאלתי את חברי, האלוף גרשון סבני,
ולא נדעתי לאן תוביל שאלה זו.
כי שאלה אמת
פוסתת צנהר לטקע ארץ
של הרבה יותר מאלף סלים.

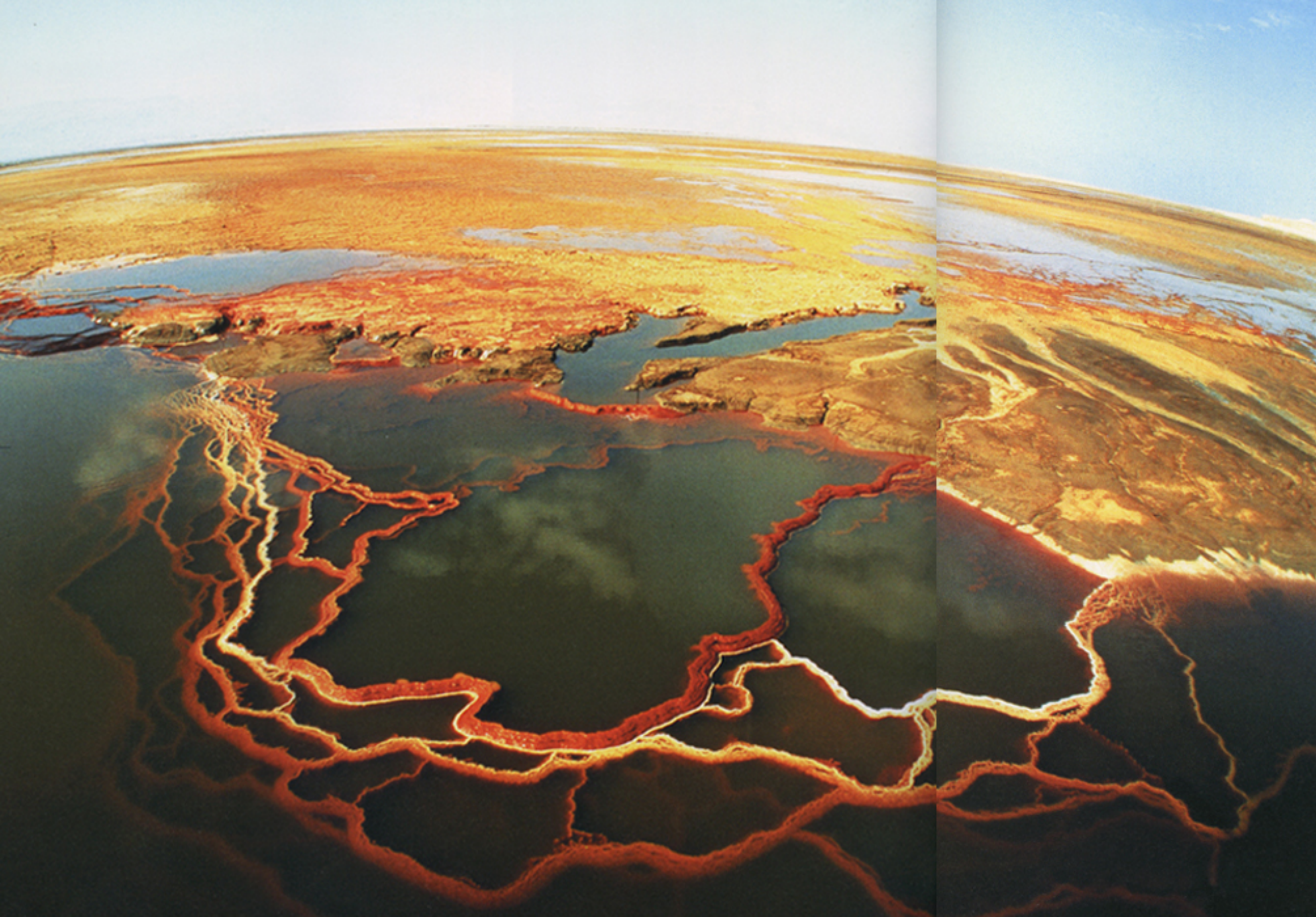
על המבוע

דינזאורים נקחדו,
סקלמות נקחקו,
סאגידדי ענק פריסו,
סרטי העלום נעלמו,
נשארו האותיות והספר.

מימין: "קר האותיות"

משמאל: קטע מקיר חזית הבונה להיכל הספר
מתוך תחרות הסכרייה הלאומית בירושלים

בין בריאה ליצירה
אלהים ברא את העולם.
את האדם ברא בעלמו.
בריאה היא יש מאין.
ויצירה היא יש מיש.
הבוס האלהי,
בעלמו נוצר האדם.

מימין: תחנת רכבת וולפסון
משמאל: ים המלח